

Odborný seminář

***Neviditelné děti – když rodič
skončí ve vězení***

25. 5. 2026

Neviditelné děti – když rodič skončí ve vězení

- **Nástup do VTOS, rodina a limity systému:**
 - *Vstupní odborné posouzení a systém SARPO,*
 - *Rodina a rodičovská role v systému SARPO*
 - *Co ukazují data SARPO a význam rodinných vazeb*
 - *Limity současného systému a potřeba spolupráce*
- **Aktivity a opatření realizovaná VS ČR v oblasti dětí vězněných rodičů:**
 - *Přístup VS ČR k problematice dětí vězněných rodičů*
 - *Programy a aktivity k podpoře rodičovských kompetencí*
 - *Podpora kontaktu rodiče s dítětem a estetizace návštěvního prostředí*
 - *Publikační a informační podpora*
- **Příklady spolupráce VS ČR s dalšími subjekty a institucemi:**
 - *Spolupráce s neziskovým sektorem – vybrané příklady*
 - *Spolupráce s institucemi a systémové projekty*
 - *Spolupráce se státní správou a připravované projekty*

Nástup do VTOS, rodina a limity systému

Vstupní odborné posouzení a systém SARPO:

- Po nástupu probíhá odborný proces zaměřený na komplexní vyhodnocení:
 - rizik, potřeb, a osobnostních charakteristik odsouzeného.
- Cílem není administrativní zařazení, ale vytvořit podklad pro program zacházení směřující:
 - ke snižování rizika recidivy, k podpoře resocializace, k přípravě na život po propuštění.
- Proces zakotven v platné legislativě (zákon o VTOS, řad VTOS)
- Hodnocení prostřednictvím penitenciárního hodnotícího nástroje **SARPO**,
- V nástupním oddílu je prostřednictvím SARPO zpracovávána komplexní zpráva,
- Cíl a účel komplexní zprávy:
 - vyhodnocení rizika recidivy -> identifikace kriminogenních potřeb -> nastavení vhodného programu zacházení.
- Vyhodnocení a zpracování provádí odborný tým: vychovatel, sociální pracovník, speciální pedagog, psycholog.
- SARPO pracuje: se statickými riziky a s **dynamickými riziky**.

Nástup do VTOS, rodina a limity systému

Rodina a rodičovská role v systému SARPO:

- Sociální pracovník v rámci SARPO hodnotí zejména:
 - bydlení, zaměstnání, finance, rodinu a sociální kontakty.
- Zdroj informací:
 - rozhovor s odsouzeným, spisová dokumentace, Rejstřík trestů, pozorování, odborné posouzení , další relevantní dostupné podklady.
- Rodina a sociální vazby:
 - významný dynamický faktor,
 - vysoké riziko -> riziko sociální destabilizace; nízké riziko -> významný protektivní faktor.
- Součást vstupního odborného posouzení -> zjišťování rodičovské role odsouzeného a vztah k dětem.
- Sleduje se zejména:
 - existence dětí, předchozí péče o dítě, aktuální zajištění péče, kontakt s dítětem, plnění vyživovací povinnosti, potřeba spolupráce s OSPOD.

Nástup do VTOS, rodina a limity systému

Co ukazují data SARPO a význam rodinných vazeb:

- Deskriptivní studie SARPO 2019–2024 ukazuje, že:
 - 60,7 % odsouzených uvádí, že mají děti,
 - 85,6 % odsouzených rodičů však nemá dítě ve vlastní péči.
- Data potvrzují, že:
 - Rodičovství = významný téma,
 - samotná existence dítěte nevyovídá o kvalitě rodičovské role
 - rodinná situace často problematická již před uvězněním rodiče.
- Děti představují jednu z nejdůležitějších skupin osob, se kterými odsouzení během výkonu trestu udržují kontakt.
- Funkční rodinné vazby -> motivace ke změně a odpovědnosti, stabilizace chování, nižší riziko recidivy.
- aktivity zaměřené: na podporu rodičovských kompetencí, rozvoj odpovědnosti, podporu bezpečného kontaktu s dítětem.

Nástup do VTOS, rodina a limity systému

Limity současného systému a potřeba spolupráce:

- **VS ČR není institucí, jejímž primárním a oprávněným účelem je evidence dětí vězněných rodičů.**
- Informace o dětech jsou získávány zejména:
 - (primárně) z rozhovorů s odsouzeným,
 - z dostupné dokumentace,
 - z dalších podkladů využitelných pro výkon trestu.
- Tyto informace:
 - nemusí být úplné,
 - nemusí být vždy ověřitelné,
 - mohou se v čase měnit.
- VS ČR tato data využívá primárně:
 - pro vyhodnocení rizik a potřeb odsouzeného,
 - nikoliv jako úplnou statistickou evidenci dětí vězněných rodičů.

Nástup do VTOS, rodina a limity systému

Limity současného systému a potřeba spolupráce:

- Situaci dětí vězněných rodičů nelze řešit pouze po linii VS ČR.
- Řešení vyžaduje spolupráci:
 - OSPOD,
 - Policie ČR,
 - soudů,
 - škol,
 - sociálních služeb,
 - zdravotnických služeb,
 - neziskových organizací a dalších institucí.
- Role VS ČR spočívá především:
 - v podpoře bezpečných rodinných vazeb,
 - podpoře rodičovských kompetencí,
 - a součinnosti s dalšími subjekty.

Aktivity a opatření realizovaná VS ČR v oblasti dětí vězněných rodičů

Přístup VS ČR k problematice dětí vězněných rodičů:

- Pro VS ČR je problematika dětí vězněných rodičů významné a citlivé téma s dlouhodobými dopady na dítě, rodinu i samotného odsouzeného.
- Výkon trestu rodiče může pro dítě představovat:
 - psychickou zátěž, sociální destabilizaci, ekonomické problémy, narušení rodinných vztahů.
- V rámci Koncepce rozvoje vězeňství do roku 2035 VS ČR rozvíjí opatření zaměřená:
 - na podporu rodičovských kompetencí,
 - zachování bezpečných rodinných vazeb,
 - podporu kontaktu dítěte s rodičem,
 - zmírňování negativních dopadů odloučení,
 - podporu reintegrace po propuštění.
- Základní princip -> funkční rodinné vztahy = významný protektivní a resocializační faktor.

Aktivity a opatření realizovaná VS ČR v oblasti dětí vězněných rodičů

Programy a aktivity k podpoře rodičovských kompetencí:

Standardizovaná aktivita „I ve vězení rodičem“

- Pilotní ověřování od roku 2026 -> následné zavádění do všech věznic.
- Aktivita zaměřena zejména na:
 - potřeby dítěte, rodičovskou odpovědnost, komunikaci s dítětem během výkonu trestu, dopady trestné činnosti a závislosti na rodinu, zvládání konfliktních situací, přípravu na návrat do rodinného prostředí.

Standardizovaný program „PAPPA“

- program pro vězněné otce převzatý z norské vězeňské praxe.
- Zaměřuje se na:
 - reflexi rodičovské role, odpovědnost vůči dítěti, komunikaci a vztahy v rodině, zvládání emocí a konfliktů, a praktickou práci s kontaktem rodiče a dítěte.
- Program je postupně zaváděn do všech věznic.

Aktivity a opatření realizovaná VS ČR v oblasti dětí vězněných rodičů

Programy a aktivity k podpoře rodičovských kompetencí:

Další terapeutické programy:

- Programy GREPP 1, GREPP 2, FEDDO a Program Zuřivec
- zaměřeny zejména na:
 - prevenci násilí, práci s agresí, změnu rizikového chování, ochranu dítěte a rodinného prostředí.

Další aktivity ve věznicích:

- rodinné dny,
- tematické návštěvy,
- „Den s tátou“,
- „TátaFest“,
- mikulášské a vánoční programy,
- a další aktivity často realizované ve spolupráci s neziskovými organizacemi.

Aktivity a opatření realizovaná VS ČR v oblasti dětí vězněných rodičů

Podpora kontaktu rodiče s dítětem a estetizace návštěvního prostředí:

Ve věznicích jsou realizovány:

- videohovory, osobní návštěvy, asistované kontakty, a návštěvy v přirozenějším prostředí (extramurální aktivity).

Věznice současně umožňují:

- rozdělení návštěvního času, delší či častější návštěvy v odůvodněných případech, využívání prostor bez zrakové a sluchové kontroly.

Estetizace návštěvního prostředí:

- VS ČR postupně investuje do:
 - rekonstrukcí návštěvních místností, budování dětských koutků, úprav prostor pro děti,
 - technického vybavení pro on-line komunikaci.
- Cílem je: minimalizovat stres dítěte, vytvořit bezpečnější a důstojnější prostředí, a podporovat přirozenější kontakt dítěte s rodičem.
- Příkladem dobré praxe je návštěvní domeček ve Věznici Světlá nad Sázavou.

Aktivity a opatření realizovaná VS ČR v oblasti dětí vězněných rodičů

Publikační a informační podpora:

- VS ČR rozvíjí publikační a informační podporu zaměřenou na děti vězněných rodičů a jejich rodiny.
- Vydány byly například publikace:
 - „Jak být dobrým tátou“,
 - „Jak se teď žije tatínkovi“,
 - „Pojedeme na návštěvu za maminkou“.
- Tyto materiály pomáhají:
 - srozumitelně vysvětlit dítěti situaci uvěznění rodiče,
 - připravit dítě na návštěvu věznice,
 - zmírňovat nejistotu a obavy,
 - podporovat komunikaci v rodině.
- Cíl = snižovat negativní dopady odloučení dítěte od rodiče; podporovat zachování funkčních rodinných vazeb.

Příklady spolupráce VS ČR s dalšími subjekty a institucemi

Spolupráce s neziskovým sektorem – vybrané příklady:

- spolupráce s NNO zaměřena na podporu dětí vězněných rodičů a rodičovských kompetencí.
- Mezinárodní vězeňské společenství – projekt Andělský strom:
 - Projekt umožňuje vězněným rodičům symbolicky předat dětem vánoční dárky a podporuje zachování rodinných vazeb během výkonu trestu.
- VOLONTÉ CZECH – projekt „Bez neviditelných obětí“ – projekt zaměřen na:
 - podporu dětí a rodin vězněných osob,
 - na vzdělávání zaměstnanců VS ČR v oblasti komunikace s dítětem a rodinou.
- Za Branou, z. s. - program: „Pořád jsem máma, pořád jsem táta“ – podporuje:
 - rozvoj rodičovských kompetencí,
 - odpovědný přístup k rodičovské roli,
 - udržování vztahů s dětmi během výkonu trestu.

Příklady spolupráce VS ČR s dalšími subjekty a institucemi

Spolupráce s institucemi a systémové projekty:

- VS ČR spolupracuje zejména:
 - s OSPOD, MPSV, MŠMT, sociálními službami, dětskými domovy, psychology a dalšími poskytovateli podpory dítěte a rodiny.
- Spolupráce zahrnuje například:
 - asistované kontakty dítěte s rodičem, doprovod dětí z náhradní péče na návštěvy, podporu pečujících osob, koordinaci pomoci rodinám.
- Projekt „Uvězněné dětství“ – Masarykova univerzita:
 - VS ČR je aplikačním partnerem projektu zaměřeného na vytvoření mobilní aplikace pro děti vězněných rodičů a jejich pečující osoby,
 - aplikace má pomoci:
 - vysvětlit prostředí věznice, připravit dítě na návštěvu, snížit stres, usnadnit orientaci dítěte v celé situaci.
- Projekt ČHV „Neviditelné děti“

Příklady spolupráce VS ČR s dalšími subjekty a institucemi

Spolupráce se státní správou a připravované projekty:

- Ve spolupráci s MPSV vznikla metodika: „Spolupráce OSPOD a VS ČR ve věcech kontaktů dětí s uvězněnými rodiči“
 - sjednocuje postupy spolupráce, podporuje rozhodování v nejlepším zájmu dítěte, vymezuje role jednotlivých institucí.
- Úřad vlády ČR – projekt Bezpečné dětství -> VS ČR byla zapojena do meziresortní pracovní skupiny zaměřené na:
 - podporu kontaktu dítěte s rodičem, zlepšení informovanosti rodin, rozvoj mezioborové spolupráce.
- Připravované projekty:
 - Fond Evy Pavlové – „Dětství nemá mříže“ - projekt zaměřený na:
 - úpravy návštěvních prostor pro děti.
 - VOLONTÉ – „Propojování kontaktu“:
 - koordinátor podpory komunikace mezi dítětem, rodinou, věznicí, OSPOD a dalšími.

plk. Mgr. Jonáš Lučný
jonas.lucny@gr.vs.gov.cz

Vězeňská služba České republiky
Generální ředitelství
Soudní 1672/1a
140 67 Praha 4